

Хто найкращий майстер на землі

(Українська народна казка)

В одному селі жінки вирішили продемонструвати свою майстерність. Домовилися, що в неділю всі прийдуть на майдан і принесуть найкраще з того, що зробили своїми руками.

У призначений день усі жінки прийшли на сільський майдан і принесли безліч дивовижних речей. У тих, кому громада доручила назвати найкращих майстринь, очі розбіглися: тут були і гаптовані золотом та сріблом шовкові покривала, і тонкі мережані занавіски з вив'язаними на них дивними птахами, і вишиті рушники...

Але переможницею стала жінка, яка не принесла ні вишиванок, ні мережива. Вона прийшла зі своїм п'ятирічним сином Петрусем. У руках хлопчик тримав жайворонка, якого сам вирізав з дерева. Приклав Петрусь жайворонка до губ — заспівала, защебетала пташка, як жива. Усі завмерли на майдані, усіх зачарувала пісня. І раптом у блакитному небі заспівав справжній жайворонок, якого привабив спів на землі.

«Хто виховав розумну і добру людину — найкращий майстер на землі», — таке було рішення найстарших.

Гіркі сльози матері

(Педагогічний етюд Любомири Калуської)

Кохання поєднало в шлюбі двох людей: її та його. Були молоді, гарні і щасливі. Народилося двоє синочків. Хтось, очевидно, позаздрив їхньому щастю, наче хтось наврочив. Важко знайти, хто тому виною. Мабуть, обоє. Чоловік любив себе значно більше, ніж дружину та дітей. А вічно заклопотана дружина розривалася між роботою, синами і чоловіком. Була доброю господинею. Прагнула вчасно нагодувати, прибрати. Часу було обмаль, а на себе й поготів. Чоловік перестав її помічати. Стала для нього байдужою і нецікавою. З'являлися

та змінювалися жінки, друзі, товариство. Однак жодного разу не з'явилося бажання підставити своє міцне чоловіче плече під тягар домашніх клопотів, з якими вставала і лягала замучена жінка, мати його синочків.

Та й зрештою і сини стали для нього чужі та байдужі. Не переобтяжував себе клопотами, коли діти хворіли, коли виникали проблеми в юнацькому віці, коли на материну мізерну заробітну плату лікаря ледве зводили кінці з кінцями. Врешті залишив сім'ю.

А сини росли. Росли без батьківської ласки, вимогливості, з безмежною жертовною, самовідданою любов'ю матері, яка і далі брала всі турботи на себе. Жаліла, що без батька ростуть. Тому до праці не залучала, від житейських турбот як могла відгороджувала, все, щонайкраще було — для них, для синочків.

Минули роки. Повиростали сини. Та нема в матері щастя-радості. Не звикли сини працювати, розсівати навколо себе любов, добро, милосердя. Виросли егоїстами, які визнають тільки свої інтереси.

Гірко матері на душі. Страшно від думки, що пішли сини у світ черствими людьми. Але ще теплиться надія... А може, ще проллється скупкою сльозою вини синівська ніжність та змарнілу, спрацьовану і згорьовану мамину щоку.

Окрадене дитинство

(Галина Кочкодан)

— Татусю! Татку!

— Дай футбол дивитись!

— Мамусю, глянь-но!

— Хліб он у плиті!

До кого тій дитині прихилитись?

До кого слово мовить в самоті?

То добре, коли братик є, а чи сестричка.

Та в багатьох родинах й їх нема.

А так же знати хочеться, чому росте травичка,

Чому є літо, осінь і зима...

А навіть, коли й є сестра чи братик...

У них свої сто тисяч «що» й «чому».
Вони також хотіли б щось спитати
Чи щось сказати... Та нема кому.
Бо зайняті завжди матуся й тато.

Роботою, турботою про дім.
І стали поступово забувати
Про тих дітей, котрі живуть у нім.
Ні-ні, вони, звичайно, люблять чадо,

Бо то ж кровинка їхня, їх дитя.
Вони годують, одягають радо,
Нема лиш спілкування, співчуття.
Нема коли бесідувати з сином,

Нема часу пораду дати дочці...
Й несе дитя ту батьківську провину
У незмужнілій, кволій ще руці.
Ми не вчимо, як жити їм на світі,

І в страху Божому вони в нас не ростуть.
А хижий світ натягує вже сіті
Й засмоктує, немов жорстокий спрут.

Молитва за батьків

(А. Гнатишак)

Просить Ісуса маленька дитина,
Щоби щасливою була родина.
Перед Престолом складе рученята,
Молиться щиро за маму, за тата.
Просить, щоб в хаті не було вже сварки,

Слова поганого, злобної чарки.

Тільки любов хай між нами витає,

Дівчинка щиро Ісуса благає.

Сльози-краплинки по личку котились.

Богу дитинка так ревно молилась.

Серденько чуйне, журитись не гоже,

Бог милосердний, Бог допоможе.

Просить Ісуса дитина, щоб мати

На Україні могла працювати,

Щоб не шукала копійки за морем.

Жити без мами — для дівчинки горе.

Хай буде батько — опіка в родині.

Важко без батька зростати дитині.

Дівчинка вірить, що все в Божій волі,

Жертує свічку й кладе на Престолі.

Поміркуйте над фразами

- Коли дітей сварять, вони звикають сваритися.
- Коли діти живуть серед ворожнечі і злоби, вони стають злими, сварливими, агресивними, здатними до бійки.
- Коли діти живуть серед насмішок, вони стають нерішучими і надто скромними.
- Коли діти живуть в ніяковості і соромі, відчуття власної гідності вироджується в почуття вини.
- Коли до дітей ставляться терпимо і справедливо, вони вчаться бути терпеливими і справедливими з іншими.
- Коли дітям вселяють упевненість у собі, вони вчаться бути спокійними і впевненими.
- Коли до дітей ставляться із захопленням і похвалою, вони вчаться бачити добре в інших.

- Коли діти живуть в обстановці правдивості, вони дізнаються, що таке справедливість.
- Коли діти почуваються захищеними, вони вчаться захищати інших.
- Коли дорослі схвалюють і справедливо оцінюють вчинки дітей, діти вчаться цінувати себе.
- Коли діти відчувають безмірну любов, вони вчаться шукати любов у Бога й у світі.